

d ů v o d ů:

Podle zjištění nižších soudů dal žalobce jakožto příkazovatel žalované banky dne 5. února 1919 její trutnovské filjálce příkaz k prodeji 25 kusů akcií L., jež před tím jejím prostřednictvím koupil a jež byly pro něho u vídeňské ústředny uloženy. Filiálka provedla tento příkaz vídeňskou ústřednou na burse ve Vídni dne 6. února a oznámila žalobci dopisem ze dne 11. února 1919, že příkaz provedla a že tam vyúčtovaný výtěžek 13.834 K 25 h uznala. Poměr tento posoudili nižší soudové právem jako poměr komisionářský a právem tudíž i uznali, že žalovaná banka jako komisionářka povinnosti své, by vydala žalobci vše, co z prodeje oprávněn jest požadovati, vyhověla tím, že žalobci čistý výtěžek docilený za jeho akcie na kontě W. k dobru připsala. Než nižším soudům sluší přisvědčiti i v tom, že žalovaná banka ani podle prvního odstavce čl. 376 obch. zák. do obchodu nevstoupila, ani podle čl. 376 třetí odstavce obch. zák. jako přímá kontrahentka považována býti nemůže. Lze připustiti, že prohlášení komisionáře, že do obchodu vstupuje jako přímý kontrahent, může učiněno býti i konkludentními činy po rozumu §u 863 obč. zák. Ale výklad, jež dává dovolání slovům »wir übernommen«, obsaženým v dopisu ze dne 11. února 1919, jest nesprávným, neboť to neznamená, že banka akcie do prodeje dané sama kupuje, nýbrž, že je toliko vyjímá z žalobcova depotu za účelem provedení uděleného příkazu. K tomuto závěru bylo by dospělo i dovolání, kdyby z onoho dopisu nebylo vytrhlo proti veškerým vykládacím pravidlům toliko dvě slova (»wir übernommen«), nýbrž, kdyby bylo hledělo k celému jeho obsahu, zejména i k vyúčtování tam obsaženému (čl. 361 obch. zák.), i k tomu, že akcie do prodeje dané byly v depotu vídeňské ústředny, a že banka tímto dopisem žalobci také oznamuje, že jej za kusy zatěžuje na kusovém kontu. Než dovolací soud schvaluje i právní názor nižších soudů, že žalobce vzdal se svého práva, držeti se komisionáře (žalované banky) jako přímého smluvníka podle čl. 376 třetí odstavce obch. zák., neboť, byť i zákon pro použití tohoto práva nestanovil určitou lhůtu, jest přece na příkazovateli, by toho práva použil bez zbytečného odkladu po oznámení o provedení příkazu, jelikož jen takový postup odpovídá by pravidlům poctivých styků (čl. 278, 279 obch. zák., § 914 obč. zák.), jak opětně nejvyšším soudem bylo již vysloveno (sb. n. s. čís. 2112, 2287, 2589, 2764, 3690).

Čís. 5943.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Při duševní poruše při padoucí nemoci (§ 13 písm. g) rozl. zák.) jest lhostejno, zda-li jest trvalou či zda probíhá periodicky.

Uzavřel-li manžel sňatek, věda, že manželka trpí křečovitými záchvaty, jest přes to oprávněn domáhati se rozluky manželství, zhoršila-li se po sňatku padoucí nemoc. Lhostejno, zda jde o padoucí nemoc vrozenou či získanou.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1926, Rv II 635/25.)

Žaloba manžela proti manželce o rozlukou manželství byla oběma nižšími soudy zamítnuta.

Nejvyšší soud rozloučil manželství s tím, že žádný z manželů není rozlukou vinen.

Důvody:

Žalobní návrh zakládá se sice na rozlukových důvodech písm. g) a h) Šu 13 rozl. zákona, ale poslednějším netřeba se vůbec obírat, poněvadž dovolání se týká pouze prvnějšího z nich, o němž citovaný zákonný předpis mezi jiným praví, že o rozlukou manželství lze žalovati pro padoucí nemoc, trvající aspoň rok s nejméně šesti záchvaty v roce nebo s přidruženou duševní poruchou. O takovýto případ se zde jedná. Ze spisů ústavu pro léčení chorob nervových, jichž podstatný obsah byl při ústním líčení v prvé stolici dne 28. dubna zjištěn, vychází na jevo: Žalovaná byla do ústavu přijata dne 13. srpna 1917 ponejprv, a byla z něho ku přání manželovu propuštěna na revers dne 23. prosince 1917. V ústavě měla častěji záchvaty padoucí nemoci, které se opakovaly za den i vícekrát, žalovaná bývala po nich někdy zmatena, a musila býti dána do síťové postele. Dne 20. června 1921 byla na základě vysvědčení Dra. W-a, dle něhož se záchvaty padoucí nemoci, spojené s přechodnou duševní poruchou u ní častěji opakovaly, svým manželem do téhož ústavu zase přivedena, tam se záchvaty spojené s přechodnou duševní poruchou znovu opakovaly, a byla pak dne 18. listopadu 1923 propuštěna jako uzdravená. K žádosti Dra. W-a, v níž zdůrazňuje nutnost jejího přijetí do ústavu, byla tam zase přijata dne 14. října 1924 a bylo zjištěno při jejím přijetí, že se záchvaty u ní v poslední době velmi často opakovaly, v některých dnech až šestkrát, a potvrdila její matka, že žalovaná měla dne 6. srpna 1924 jeden záchvat, dne 15. srpna dva záchvaty, dne 4. října pět záchvatů, dne 10. října sedm záchvatů, a dále, že po záchvatech bývala zmatena. Z ústavu byla žalovaná dne 28. února 1925 propuštěna jako vyléčená. Ze spisů okresního soudu v O. zjišťuje se: Usnesením okresního soudu v B. ze dne 22. května 1922 byla žalovaná pro svou chorobu úplně zbavena svéprávnosti, ale právoplatným usnesením téhož soudu ze dne 28. ledna 1924 bylo toto usnesení zrušeno. Při opětovém šetření o duševním stavu žalované podal soudní znalec Dr. M. dle protokolu sepsaného u okresního soudu v O. dne 28. listopadu 1924 posudek v ten smysl, že žalovaná trpí získanou padoucí nemocí, která se po delších přestávkách vždy opět projevuje těžkými a opětovanými záchvaty s následnými stavy zmatenosti. Ve smyslu tohoto posudku doporučujícího, by za účelem pokusů léčebných byla ponechána v ústavě, bylo v tomto smyslu vydáno usnesení soudní. Dle těchto zjištěných skutkových okolností trpí žalovaná padoucí nemocí po více než jeden rok, a záchvaty po více let se opakují mnohem častěji než šestkrát do roka. K její padoucí nemoci se však také přidružila duševní porucha, což jmenovitě vyplývá z toho, že dle zápisů léčeb. ústavu pro nervové choroby v O. bývala po záchvatech delší dobu někdy 2—3 dny pomatena. Zákon mluvě s souvislostí s padoucí nemocí o duševní poruše, nemá na mysli několikiletou duševní chorobu, o níž se v témže odstavci písm. g) Šu 13 cit. zákona zvlášť zmiňuje a při níž také na

tom nezáleží, zda-li je trvalou, či zda probíhá periodicky. Nepadá zde na váhu, ani že byla žalovaná také z té příčiny dána v roce 1924 do ústavu, poněvadž nebylo lze ji doma ošetřovati, ani že soudní znalec lékař Dr. M. potvrdil, že v době, kdy podával svůj posudek, byla při jasném vědomí a že dle jeho úsudku mohla tehdá ještě své záležitosti sama spravovati. Jest proto nepochybně, že důvod rozluky dle §u 13 písm. g) zákona čís. 320/1919 sb. z. a n. jest objektivně opodstatněn. Pokud jde o otázku, zda žalobce může s úspěchem dovolávati se tohoto důvodu rozluky, když před uzavřením manželství již věděl, že žalovaná trpí padoucí nemocí, jest dovolací soud jiného názoru než nižší soudy. Žalobce dozvěděl se před sňatkem se žalovanou, jak vyplývá z výpovědi svědkyně Klementíny K-ové od této, že křečovitě záchvaty, kterými trpí její dcera — žalovaná — dostávají se u ní jen zřídka, tak asi jednou za čtvrt roku, načež odvětil jí (svědkyni) »že, když jen to není častěji, musí se to tak už vzít«, načež, za několik měsíců se oženil se žalovanou. Kdyby se stav žalované nebyl zhoršil, byla by žaloba na rozlukou nejen z důvodu písm. g), ale také z jiného důvodu §u 13 cit. zák. (písm. h) vyloučena, a jen v tom případě by žalobce pozbyl práva (§ 96 obč. zák.) žádati, by manželství bylo prohlášeno za rozloučené; naproti tomu nelze mu tohoto práva upírati, když stav žalované se od roku 1917 tak podstatně zhoršil, jak bylo shora uvedeno, při čemž jest zde naprosto lhostejno, zda u žalované se jedná o padoucí nemoc získanou či zděděnou. Žalobce musil ovšem počítati s chorobným stavem žalované mu oznámeným a musil také nésti jeho důsledky. Ale z toho nelze nikterak usuzovati, že vzal na sebe i důsledky zhoršení — a to velmi podstatného zhoršení — choroby její, jež teprve během manželství se vyvinula, a o němž uzavíraje manželství nevěděl. Dle toho nelze ani po subjektivní stránce mluvit o zavinění žalobcově. Poněvadž podmínky §u 13 písm. g) zák. rozl. jsou dány — předpis § 44 obč. zák. zde nerozhoduje — bylo odůvodněnému dovolání žalobcovu vyhověno a rozhodnuto, jak jest shora uvedeno, při čemž se podotýká, že důvod rozlukový, pro který bylo manželství prohlášeno za rozloučené, nebyl hledíc k §u 11 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9 prosince 1897 čís. 283 ř. zák. (viz i § 18 dvorsk. dekretu ze dne 23. srpna 1819 čís. 1595 sb. z. s.) pojat do výroku rozsudkového.

Čís. 5944.

Byl-li nemanželský otec již uznán právoplatným rozsudkem za otce dítěte, lze se výživného domáhati jen v řízení nesporném. Lhostejno, že v žalobě o placení výživného bylo se znovu domáháno uznání otcovství.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1926, Rv I 164/26.)

Žalovaný byl právoplatným rozsudkem uznán nemanželským otcem žalujícího dítěte. V žalobě, o níž tu jde, domáhalo se dítě na žalovaném uznání nemanželského otcovství a placení výživného. Procesní soud první stolice přiznal dítěti pouze část zažalovaného výživného. Odvolací soud k odvolání žalobcovu napadený rozsudek potvrdil.